

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СВІТОВОГО ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

УДК 329(410)

Балабанов К. В.

радник ректора, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології та міжнародних відносин

Митрощенко В. І.

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія

ПАРТІЯ REFORM UK (BREXIT) ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРОЦЕС ВИХОДУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ З ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Останніми роками, на тлі проведення референдуму відносно подальшого перебування Великої Британії в ЄС 23 червня 2016 р., слід відзначити тенденцію появи принципово нових політичних партій, які були створені чи розширили власну електоральну базу за рахунок використання популістських гасел щодо радикального прискорення виходу Великобританії з ЄС та критики політичного курсу, спрямованого на європейську міждержавну інтеграцію.

Найбільш показовим прикладом такої політичної партії серед діючих на сьогодні, як вбачається, є партія Reform UK, раніше відома та створена як партія Brexit (перейменування та переформатування відбулося 6 січня 2021 р.) у момент найвищого розпалу суспільних дебатів щодо доцільності запуску дезінтеграційного механізму для задекларованої мети захисту результатів референдуму.

Дана політична сила була створена у листопаді 2018 р. на хвилі суспільних очікувань практичної реалізації результатів референдуму Найджелом Фараджем та Кетрін Блейклок, при цьому лідером партії був обраний Н. Фарадж [1]. Варто відзначити, що цей політичний діяч протягом 2006-2016 рр. з перервами займав посаду голови Партії незалежності Об'єднаного Королівства (UKIP), яка вимагала виходу Великої Британії з ЄС. На європейських виборах 22 травня 2014 р. під головуванням Н. Фараджа дана партія сенсаційно перемогла, отримавши підтримку 4376635 виборців (27,49 %), що принесло їй 24 місця в Європейському парламенті з 73 наданих Великій Британії [2]. За підсумками парламентських виборів 7 травня 2015 р. партія UKIP отримала 12,6 % голосів виборців і посіла за цим показником третє місце серед парламентських партій, поступившись лише основним політичним партіям «першого ешелону» (консерваторам та лейбористам) і вперше у своїй історії провівши до Палати громад одного депутата [3].

Діяльність партії UKIP фактично заклала передумови для початку суспільної дискусії щодо ідеї виходу країни з ЄС та створила ще до початку перших офіційних практичних кроків перший прецедент, коли британська політична партія цілеспрямовано формується, створюється та акцентує свою передвиборчу й поточну активність навколо дезінтеграційного та ізоляційного концепту розвитку.

Більше того, цікаво, що 4 липня 2016 р. Н. Фарадж оголосив про відставку з посади лідера партії через сприятливий для нього результат референдуму про вихід

Великобританії з Євросоюзу, і досягнення, таким чином, його основної мети, заради якої він і прийшов у політику [4], що підтверджує припущення про популістський, тимчасовий (тактичний), ситуативний характер як поглядів Н. Фараджа, так і партійної ідеології UKIP.

Втім, як вже було зазначено, вже у листопаді 2018 р. Н. Фарадж став засновником та головою партії Brexit, яка фактично стала виразником тих самих популістських гасел щодо самодостатності та «особливого шляху» Великої Британії, а також закликів до протидії обмеженню державного суверенітету і політичної й економічної незалежності, яке нібито відбувається за членства держави в інтеграційному об'єднанні.

Аналіз виборчих маніфестів партії Reform UK (так само, як і попередниці Brexit) дозволяє визначити такі її основні політичні цілі та завдання: не допустити продовження перехідного періоду Brexit (це гасло, як здається, значно додало електоральної підтримки партії у період суспільної втоми від довготривалого процесу імплементації результатів референдуму протягом 2016-2020 рр.); не допустити приватизації Національної служби охорони здоров'я (NHS); скорочення імміграції; зниження ПДВ на внутрішнє паливо; заборона Великобританії експортувати свої відходи; надання безкоштовного широкосмугового доступу в неблагополучних регіонах; скасування плати за телевізійну ліцензію; скасування податку на спадщину; будівництво високошвидкісних магістралей; скасування відсотків за студентськими кредитами; зміна планування з метою допомогти у будівництві приватних будинків; реформування Верховного суду; реформування систему голосування, з метою посилення її представницького характеру; скасування палати лордів; подання петицій про відкликання депутатів, які змінюють партію; реформа системи голосування поштою для боротьби з шахрайством; впровадження громадянської ініціативи для скликання референдумів з урахуванням 5-мільйонного порогу зареєстрованих підписів виборців та обмежень щодо часу на повторне голосування [5].

Як можна побачити, переважна більшість передвиборчих лозунгів партії Reform UK: а) має яскраво виражений популістський зміст, побудований на загостренні певних суперечностей між різними групами у соціумі (прикладом є ідея щодо скасування Палати лордів); б) розрахована на отримання голосів протестного електорату, не задоволеного своїм соціально-економічним становищем, зокрема високими податками та недостатньою соціальною допомогою; в) націоналістично-шовіністичний та ізоляційний характер деяких положень (зокрема, щодо радикального обмеження імміграції до країни); г) взаємопов'язане поєднання соціалістичної (лівої) спрямованості підходів до вирішення соціально-економічних суспільних проблем та консервативно-націоналістичної (правої) ідеології у питаннях зовнішньої і міграційної політики; д) є ситуативними, тобто спрямованими на задоволення політичної кон'юнктури та короткотермінових, резонансних запитів виборців у поточний момент.

У березні 2021 р. Н. Фараджа на посту лідера партії Reform UK змінив Ричард Тік, а партія, здійснивши активну передвиборчу кампанію із розповсюдженням вказаних гасел, отримала найбільшу кількість голосів на виборах до Європейського парламенту у Великій Британії у 2019 р. і виборола 28 депутатських місць у Європарламенті з 64, відведених за британською квотою. Загалом зазначена партія набрала 31,6 % голосів. Натомість, група партій, що агітувала за повторний референдум та скасування результатів чинного волевиявлення, загалом отримали 40 % (ліберал-демократи відправили до Європарламенту 15 депутатів, лейбористи – 10, партія зелених отримала 7 мандатів). Загалом, найбільшу електоральну підтримку партія Brexit отримала в округах Англії та Уельсі, крім м. Лондона [1].

Такі результати свідчать та є показовими з декількох аспектів. По-перше, можна констатувати суттєву радикалізацію політичних гасел т. зв. «другорядних» британських політичних партій як з проблематики доцільності чи недоцільності виходу Великобританії з ЄС, так із питань внутрішньої соціально-економічної політики.

По-друге, доведеним фактом є поява у британській партійній системі нових достатньо впливових політичних партій, ідеологічно побудованих навколо концепту виходу Великобританії з ЄС та використання відповідних популістських гасел у передвиборних кампаніях до регіональних представницьких органів, британського парламенту та Європейського парламенту.

По-третє, високі результати на декількох політичних виборах, продемонстровані протягом 2014-2019 рр. партіями UKIP та Reform UK (Brexit) свідчать про певну кризу довіри виборців до основних політичних партій Великої Британії – Консервативної та Лейбористської, причому особливо негативно діяльність популістських партій вплинула на електоральні результати Лейбористської партії, зважаючи на суміжний зміст цілої низки партійних цілей та завдань, окреслених відповідними виборчими маніфестами.

Отже, в цілому можна відзначити досить значний рівень впливу партії Reform UK (Brexit) на перебіг процесу виходу Великої Британії з ЄС, зважаючи на інтенсивну інформаційну кампанію та використання вказаною політичною силою цілісного комплексу політичних засобів задля популяризації ідеї «брекзиту» у британському соціумі.

Література

1. Реформировать Соединенное Королевство. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 19.11.2021 р.).
2. UK European election results. URL: <https://www.bbc.com/news/events/vote2014/eu-uk-results> (дата звернення: 22.11.2021 р.).
3. Election 2015. URL: <https://www.bbc.com/news/events/vote2014/eu-uk-results> (дата звернення: 22.11.2021 р.).
4. Mason R., Booth R., Gentleman A. Nigel Farage resigns as Ukip leader after achieving political ambition of Brexit. *The Guardian*. URL: <https://www.theguardian.com/politics/2016/jul/04/nigel-farage-resigns-as-ukip-leader> (дата звернення: 02.12.2021 р.).
5. Brexit Party: 12 key policies explained. URL: <https://www.bbc.com/news/election-2019-50515516> (дата звернення: 02.12.2021 р.).

УДК 323.1-054.7(430)"2021"

Булик М. В.

кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та міжнародних відносин

Беззубченко Ю. Я.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

ЗМІНИ У МІГРАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ФРН У 2021 РОЦІ

Міграція є однією з найактуальніших і найскладніших проблем XXI століття. Емпіричні дані пов'язані з міграцією та інтеграцією після двох років пандемії дають зрозуміти, що вірус COVID-19 впливає на всі центральні сфери міграції, економічної та соціальної інтеграції в Німеччині та Європі, тобто на доступ до охорони здоров'я, на